

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓

สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีหนังสือที่ ตช ๐๐๐๔.๖/๒๒๕๔ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้พิจารณาตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๔๒๒ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ตอบข้อหารือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สรุปความในท้ายหนังสือว่า ปลัดกระทรวงมหาดไทยมิใช่ผู้บังคับบัญชาที่จะมีอำนาจในการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของข้าราชการตำรวจตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ และตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ปกปิด ส่วนมาก ที่ นร ๐๖๐๑/๑๙๕ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๒ ตอบข้อหารือ เรื่องแนวทางปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาโอนกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย ไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ สรุปความว่า อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จะโอนไปเป็นของนายกรัฐมนตรีตามกฎหมายต่าง ๆ นั้น จะโอนไปเฉพาะอำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของกรมตำรวจหรือในฐานะผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรมตำรวจหรือของข้าราชการตำรวจเท่านั้น ส่วนอำนาจหน้าที่อื่น ๆ นอกจากที่กล่าวจะไม่โอนไปเป็นของนายกรัฐมนตรี โดยมีการพิจารณาจัดกลุ่มกฎหมายแยกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่หนึ่ง เป็นกฎหมายที่ให้อำนาจหน้าที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของกรมตำรวจหรือในฐานะผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรมตำรวจหรือของข้าราชการตำรวจ ซึ่งได้แก่ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ พระราชบัญญัติยศตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๘๐ พระราชบัญญัติเครื่องแบบตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ และพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๓๙ และกลุ่มที่สอง เป็นกฎหมายที่บัญญัติให้อำนาจหน้าที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอันไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของกรมตำรวจหรือในฐานะผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรมตำรวจหรือของข้าราชการตำรวจ ได้แก่ พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พุทธศักราช ๒๔๗๗ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๖๐๑/๑๓๕๐ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ เป็นต้น โดยกฎหมายกลุ่มที่หนึ่ง ว่าด้วยการปฏิบัติราชการของกรมตำรวจหรือในฐานะผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรมตำรวจหรือของข้าราชการตำรวจ โอนไปเป็นของนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชกฤษฎีกาโอนกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย ไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๑ ส่วนอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่บัญญัติอยู่ในกฎหมายกลุ่มที่สอง ว่าด้วยอำนาจหน้าที่อื่นที่ไม่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่การปฏิบัติราชการของกรมตำรวจหรือในฐานะผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรมตำรวจหรือข้าราชการตำรวจ ย่อมไม่โอนไปเป็นของนายกรัฐมนตรี

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การพิจารณาดังกล่าวน่าจะยังไม่ชัดเจนในข้อกฎหมายโดยเฉพาะการใช้อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการออกข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เช่น การเสนอขอรับความเห็นชอบในการออกหมายจับ การเข้าควบคุมการสอบสวนในคดีป่าไม้และทรัพยากรของชาติ การให้อำนาจปลัดกระทรวงมหาดไทยเข้ามาเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนทั่วราชอาณาจักร เป็นต้น ซึ่งประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าวก่อให้เกิดความไม่คล่องตัวไม่มีเอกภาพ เกิดความขัดแย้งระหว่างฝ่ายปกครองกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยปัจจุบันสำนักงานตำรวจแห่งชาติมิได้อยู่ในสังกัดกระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงขอหารือว่า ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓ รวมทั้งที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมจะยังมีผลบังคับใช้กับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจอยู่หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า เจตนารมณ์ในการตราพระราชกฤษฎีกาโอนกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย ไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๑ มีขึ้นเพื่อเป็นการจัดระเบียบโครงสร้างองค์การภายในฝ่ายบริหารให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจหน้าที่ของตำรวจ โดยมีสาระสำคัญเป็นการกำหนดสถานะ อำนาจหน้าที่ ตำแหน่งและอัตราของข้าราชการตำรวจและลูกจ้าง ทรัพย์สิน หนี้ งบประมาณรายจ่าย หรือบรรดากิจการอื่นใดที่เป็นของกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย ให้โอนไปเป็นของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕)^๑ ดังนั้น กรณีตามปัญหาที่หารือมานี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) เห็นว่า พระราช

^๑ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้วางแผนวินิจฉัยเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไว้ในบันทึก เรื่อง การจัดตั้งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ร่างพระราชกฤษฎีกาโอนกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทยไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.) (เรื่องเสร็จที่ ๖๔๙/๒๕๔๑) ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๖๐๑/๘๕๔ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๑ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กฤษฎีกาโอนกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทยไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๑
 ไม่มีผลกระทบถึงข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓
 ที่เป็นการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาของเจ้าพนักงานตำรวจ ซึ่ง
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ออกข้อบังคับโดยมีมาตรา ๑๖^๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธี
 พิจารณาความอาญา รองรับหลักการในเรื่องนี้ไว้แล้ว ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวจึงยังมี
 ผลบังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน

(ศาสตราจารย์พิเศษ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๕๕

^๒ มาตรา ๑๖ อำนาจศาล อำนาจผู้พิพากษา อำนาจพนักงานอัยการและอำนาจพนักงานฝ่าย
 ปกครอง หรือตำรวจ ในการที่จะปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ต้องเป็นไปตามกฎหมายและ
 ข้อบังคับทั้งหลายอันว่าด้วยการจัดตั้งศาลยุติธรรมและระบุอำนาจและหน้าที่ของผู้พิพากษา หรือซึ่งว่าด้วย
 อำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจนั้น ๆ